

FARMECULU FAMARIEI

Apare in 1/13 a fie-carei lune. — Prețulu pre unu anu e 4 fl., 1/2 anu 2 fl.
pentru Romani'a pre anu 10 franci — lei noi.

VIATI'A JERTFITA.

Novela istorica originala

de

V. R. BUTICESCU.

(Premiata cu unu cotoru de auru batutu cu petrii pestimate si prevediutu cu pena de auru.)

(Urmare.)

Irin'a a alergatu prin odaia incóce si incolo, cum o portá desnadașduirea ei, — in urma a picatu pe unu covoru, a pusu faci'a la pamentu si mánile pe faci'a, si a plánsu — a plánsu Dómnese móra.

Sand'a plángeá lángea ea.

A statu asia unu patrariu de óra. — Apoi s'a scolaru si-a stersu lacremile si s'a pusu pe gânduri.

Erá galbena la faci'a, dar' din ce in ce deveni mai rumena si in urma remase alba cá o mórtá.

— Sando, — incepu odata cu versulu stémparatu. Dreptulu nu-mi ajuta, lacremele nu-mi ajuta, — 'lu voiu rescumperá cu mórtá. Chiama eunuchii!

Sand'a plángeá.

— Ah! boerésá. . . .

— Chiama eunuchii!

— Dar' pe Ddiu sántulu cocóna, ce va folosi mórtá t'a lui Blagu. Tu in dorerea t'a perdi scopulu dinaintea ochiloru. Tu vrei se scapi pe Blagu, se te affi scapandu tu de doreri. Nu scii cocóna, cá tu, faci'a asta alba — ochii acei vii, ei suntu farmeculu, care retiene selbateci'a turcului, si Blagu e viiu inca?

— Ba sciu Sando — acestu farmecu 'lu-voiu folosi se scapu pe Blagu. Voiu zimbí, voiu ríde cá o nebuna, voiu promite chiar', cá se-lu scapu! — Si-apoi Sando, déca va ajunge elu liberu, candu va pune petiorulu pe

pamentulu tierei, voiu bate si eu in pórtá, se intru in locasiurile dreptiloru, unde nu-su lacremi. . . Odata. . . cá-ci nici elu nu va întârdiá. . . odata va sosi si elu. . . si ne vomu întéluf Sando, ne vomu întéluf in ceriu in faci'a lui Domnedieu.

Irin'a vorbiá raru, cá si candu ar' visá. Erá absorbita si petrecuta din lumea ast'a, — trupulu i-erá pre pamentu, — sufletulu in ceriu.

Sand'a o inbraçiosia cá pe o copila mica. Boerés'a erá liniscita — se impacáse cu sórtea — dar' Sand'a plángeá.

De me vei vedeá slaba Sando — ajuta-mi. Voiu stá in faci'a beifului, i-voiu face faci'a frumósa, voiu fi gratiósá, voiu minti si-i voiu spune vorbe de lingusire. Nu me pricepu la acésta maestrie — candu vei vedé cá esitezu — ajuta-mi.

— O femeie nefericita, — suspiná Sand'a.

Irin'a se scolá, si apropiindu-se de parete, trasé unu velu negru, si desvalí o icóna mica, — icón'a precestei. Boerés'a ingenunchiá inaintea ei si dfse o rogatiunea.

Dupa ce a sfirsitu rogatiunea 'si deschise ochii si priví la icóna. Chipulu precestei erá blándu si mangai-toriu, se pareá cá díce: fá, eu te-oiu ajudá.

Irin'a a privitu unu tómpu la chipulu celu sántu, apoi s'a scolaru, si-a facutu cruce si l'a sarutatu.

Apoi s'a intorsu catra Sand'a.

— Chiama unu eunuchu!

— Dómne ajuta! dîse Sand'a si esî.

Si se ivî unu eunuchu.

— Vrêu se vorbescu cu beiulu! dîse Irin'a.

Eunuchulu esî.

Intr'unu patrariu de óra se ivi Mehmet beiu.

Elu pasî cîtiv'a pasi, se apropià de Irin'a si o prinse de mâna.

— Mai chiamatu frumósa cocóna, éta sum aci!

Eu 'ti aducu dragoste si bunavointia, cu ce me asepti tu?

Iriu'a si-a fostu propusu se-i faca façia placuta, dar' nu i-a succesu.

— Beiule, promite-mi cà vei scapá pre Blagu!

— Si ce-mi promiti tu, ce'a mai frumósa fîntia pe lume?

Irin'a hesitá. Voiá se respunda, dar' nu poteá.

Ochii ei cautáu la velulu celu negru, cu care erá acoperita icón'a precestei si tremurá cá o vérga. In urma se intari in fire si respunse cu vorba abia audíta:

— 'Ti promitu!

Beiulu i strinse mân'a catra peptu. Irin'a se intari in fire si continuà:

Vedi beiule, — eu 'mi jertfescu onórea, 'mi jertfescu pre Ddieu, scapa-mi pe Blagu, lasa-mi mangaierea, cà mantuescu unu crestinu, cá se sperezu iertarea lui Ddieu!

— Si vei fi a mea boerésa? intrebà beiulu privindu cu dulce la ea.

— Promite-mi scaparea lui Blagu!

— Ti-o promitu boerésa — si atunci vei fi a mea!

— Voiu fi a t'a dîse Irin'a.

— Promiteau amendoi, dar' alt'a cugetáu amendoi.

Elu cugetá: se-mi ajungu scopulu, cu Blagu dispune Sultanulu. . . . Ea cugetá: se-mi ajungu scopulu, apoi voiu fi a t'a — mórta.

— Beiule, incepù éra Irin'a. Sand'a se aiba intrare in temnitiele t'ale, — vrêu se dîcu unu adio lui Blagu.

Beiulu stateá pre cugete.

— Se intre, dîse intr'unu târdîu.

— 'Ti multiemescu! dîse Irin'a. Acum inca o mica rogare beiule! Ddieulu meu, Ddieulu crestiniloru e Ddieu induratu dar' Ddieu dreptu. Eu ti-am promis vatemarea lui, — dà-mi tîmpu, lasa-me se me impacu cu elu, 'Lu voiu rogá cu lacrimi se me ierte. Apoi mâne beiule va urmá ce are se urmeze. . . .

Va urmá ce are se urmeze. — Unulu cugetá un'a altulu cugetá alt'a.

Dar' beiulu dadeá pe cavaleru. — La rogarea boeresei a esitu din odaia, si o-a lasatu singura.

Dupa ce a esitu elu, intrà Sand'a.

Boerés'a siedeá cá dusa, se pareá cá visédia. Sand'a privî lungu la ea, cá si candu ar' probá a cetî in façi'a ei.

Odata incepù cu giele, dar' resaluta:

— Sando! Am câscigatu concessiunea beiului, — vei merge in temnitiele túrciloru, si vei vorbí cu Blagu. . .

Irin'a statù si meditá.

Apoi necontinundu vorba, se scolà, se puse la o masutia mica, si scrise: — „Blagu, scumpulu meu barbatu! Mâne vei fi scapatu.“ Mergi in tiéra si dù cu tine suvenirea mea. In ce'a lume ne vomu întelni, nu cugetá la suferinti'a mea, eu nu suferu, — odata ne vomu vedeá — mai fericiti decátu adi — eu te aseptu! — Irin'a t'a.“

Irin'a impaturá scrisórea, dar' éra o desparturá si o dadù Sandei.

— Nu sciu ce facu Sando, cetesce-o!

Sand'a ceti, — apoi privî la Irin'a cu unu zimbetu dorerosu.

— Ah boerésa, planulu teu nu va ajudá lui Blagu!

Suferintia, jertfa, tóte voru fi inzedaru. Blagu va mori deodata cu tine, dar' nu-si va lasá soçi'a in haremulu beiului. Elu nu va primî viétia pe pretiulu mortiei t'ale. Déca tu ai fi rea, déca ai fi necredintiósa, déca l'ai fi parasitu in reulu lui, atunci Irino, atunci te-ar' parasî si elu. Ar' scapá si ar' merge se-si caute si elu mórtea, acolo unde e destula, pe câmpulu luptei — dar' sciindu-te pe tine suferindu — nu va merge.

Irin'a privî lungu la ea — apoi suspinà odata greu si se întórse.

— Bine dîci Sando, tu ai dreptu!

Si luà scrisórea si-o spintecá.

Apoi se scolá si éra ingenunchiá la icón'a precestei. I-se pareá cá câsciga potere si lumina in apropierea ei.

Aci statù unu tîmpu, cu ochii inchisi, cu sufletulu in ceriu. Sanda lînga ea.

Apoi se scolá éra si stându façia cu Sand'a, privî in ochii ei.

— Mergi Sando, — spune lui Blagu cà Irin'a a peritu. Spune, cà i-am fostu necredintiósa, spune cà-su imbuibata in haremulu beiului. Spunei se urésca suvenirea mea — — spune-i Sando totu ce-i reu in lume, dar' spune-i, cà elu se mérga se-lu sciú liberu Crede-me, eu atátu de mangaitóre afiu ide'a mortii — — spune-i Sando, se scape.

Sand'a plîngeá.

— Nu plînge Sando. Se fimu tari. Se fimu tari precum sîntu acei desperati. Spune-i cà-su necredintiósa, spune-i cà l'am uitatu, spune-i cà mai vediutu in braçiule beiului, spune-i cà am ofensatu pre Ddieu — — spune-i — — ah Dómne, nu me uitá! sbierà Irin'a cá nebuna si cadîu pe pamentu cá lovita de trasnetu.

Sub zidurile Nicopolului^{* * *} eráu temnitiele lui Mehmet beiului. Temnitie suterane, fara aeru si fora lumina.

Intr'un'a din celele intunecóse erá inchisu Blagu, mai marele ostiloru române.

Erá nópte. In cell'a boeriului ardeá o festila de seu, pe o masa de scândura dura — Blagu siedeá langa lumina cu capulu pe mâne.

Odata — târziu nóptea — se aude unu sgomotu — se deschide usi'a, si intra o femeia inbrobodita strênsu.

Porçolabulu trasè usi'a si remase femei'a stându in petióre, Blagu siediëndu.

Femei'a se desbrobodi, — si Blagu — vediu unu visu — o faci'a cunoscuta — pe Sando.

Elu se scolà, mersè la ea, si o imbraçiosia cu caldur'a captivului despartitu de lume.

— Sando! strigà Blagu, — si o tieneá in braçia, cá si candu n'ar' mai vré se-o lase. Apoi au statu amendoi asia, nu poteáu vorbi, nici est'a nici cel'a. Elu stateá cu capulu plecatu pe ea, ér' ea plângeá, nu poté incepe.

— Sando, incepù elu, — vediut'ai pe Irin'a?

— Vediutu boeriule; Fii tare, fii Blagu, celu ce esti — si asculta!

— Unde e ea? ast'a mi-o spune.

Sand'a tacù. Erá femeia, n'aveá destula putere.

— Unde e Irin'a Sando?

— In haremulu beiului!

— Hah! urlà Blagu turbatu, si sarindu cá leulu strapunsu, statù in midiloculu cellei, negru, cumplitu si nebunu.

Strigatulu lui a fostu recnetulu leului, un urlatu grozavu.

Usi'a temnitiei se deschise si intrà unu ostasiu cu arm'a infipta. Dar' vediu pe Blagu cu faci'a crunta, cu privirea inspaimentatóre si éra se retrasè pana in usia.

Boeriulu se adresà catra elu cu ironie.

— Mergi baiete, lasa-me in pace. Déca te-oru intrebá, spune cá Blagu e buiestru; spune cá-mi e bine tare in temnitiele beiului. Mergi baiete, spune gâdelui beiu.

Ostasiu inchise usi'a si se retrase.

— Irin'a in harem! . . . . incepù Blagu batëndu-se cu mânile. Irin'a in harem! Angerulu captivu in iadu . . . . si pe barb'a lui frumósa lacrimile curgeáu vale. Se puse pe scaunu langa mésa, 'si inchinà capulu, si stateá cá ametitu.

— Boeriule, nu te dá dorerei, ea-i impacata cu sórtea tu vei fi liberu.

— Eu liberu? De alta data ar' fi fostu buna acésta libertate, dar' asia nu-mi trebue! Turcii m'au prinsu — e sórtea ostasiului; dar' ei mi-a cautatu fericirea sufletului si mi-o-au ucisu; — mi-o-au ucisu ah! cá si suvenirea se-mi fie amara . . . .

Blagu suspinà greu i-se nadusi'a sufletulu in peptu.

— Si cine ti-a spusu tie Sando, cá eu sum liberu!

— Boerés'a Blagu!

— Boerés'a Blagu? Ah, precepu! Ea mi-a rescumperatu viéti'a dela beiulu, viéti'a mea cu viéti'a ei. — Spune-i Sando, spune boeresci, cá atât'a nu dáu.

— Nu precepu boeriule!

— Spune, cá viéti'a mea nu platesce cu viéti'a unui ângeru. Eu sum unu omu pecatosu si ostasiu, am se induru sórtea ostasiului, dar' cá Sando, ea se traésca. Spune-i se traésca si se se impace cu sórtea, cá-ci intr'alta lume ne vomu întélni, si viéti'a ast'a e numai unu visu. Ér' déca va trebui se móra cá soçi'a lui Blagu, eu voi mori de-odata cu ea — si preste pragulu acestei vieti ne vomu revedeá.

Sand'a a primitu asupr'a s'a rolulu de-a capacítá pe Blagu cá se primésca libertatea — si credintiós'a nefericitei boeresi si planului ei se intari in fire si díse:

— Boeriule, intaresce-te in fire, inca nu scii totu.

— Spune-mi dara Sando, mai spune-mi cev'a. Irin'a in haremulu beiului, — éta totulu pentru mine, dar' mai spune. Nu te teme Sando, preste dorerea mortii am trecut, si éta sum viu. Spune inca.

— Boeriule trebue se primesci libertatea, n'ai nemica aici. Iria'a — — nu e démna de tene.

Sand'a tremurà odata cá si candu ar' fi atinsu altariulu cu mâni profane.

Boeriulu zimbí amaru.

— Nu e démna de meue! Ea de mine, angerulu de unu omu pecatosu, ceriulu de paméntu . . .

Sand'a tremurà, dar' continuà.

— Nu boeriule, o-am vediutu in harem, o-am vediutu rídindu si jocându imbuibata, o-am vediutu uitata de sene, de detorinti'a ei si de onóre . . .

— Ddieu se te ierte Sando! Esti femeia de tréba, dar' nebuna!

— Boeriule asculta-me. Irin'a si-a parasitu legea, si-a calcatu credinti'a, a ofensatu pre Ddieu celu crestinescu, sí-si petrece in orgii pre braçiele beiului. Ucide-i icón'a din peptulu celu nobilu, uita-i suvenirea si mergi! In tíera te astépta ostea lui Radu, glorie si dragoste. Tíer'a are lipsa de intiepleptiunea t'a si de braçulu teu. Tronulu tiei e in mâna romanésca, domnula are lipsa de minte romanésca, de anima curata de românu. Boerés'a nu e démna de tine. — — Primesci libertatea si te gata!

Boeriulu totu zimbiá si priviá la Sand'a cá celu mare la celu micu.

— Mergi Sando si spune boeresi se móra in pace. Nu e rolulu ei acestu rol. Eu cunoscu pe Irin'a, sciu ce póte si ce face. Ddieu se ve binecuvinte pe amendoue pentru anim'a si credinti'a vóstra. Voi ve jertfíti viéti'a, voi mintiti pentru scaparea mea, voiti se intunecati onórea ei; — faceti totu dar' eu nu credu decátu in credinti'a ei. Ea m'a invetiatu la acestu credeu, ea cu credinti'a ei. Mergi sí-i spune se faca ce o-a indreptá Ddieu, — eu remânu aici! Déca o voiu sci libera pe paméntulu tierii, voiu primí libertatea, déca o voiu capetá, ér' pâna atunci nu.

— Boeriule, pe Ddieulu din ceriu . . .

Dar' in usia se ivi parcalabulu si aretã Sandei se ésa.

Blagu o strinse in braçia si se întorse.

— Spune Irinei sarutarea cea din urma!

Sand'a a esitu si usi'a temnitiei s'a inchisu.

Irin'a asceptã in haremu. Asceptã cum asceptã sufletele a dõu'a venire: in nadesde si in desnadasduire. Asceptarea o facuse mai nervõsa, âmblã prin odaie, ascultã, pândiã; si éra alergã cá nebuna si éra stateã. Oh candu ascepti si nu mai vine . . . . . candu ascepti ce asceptã ea!

In urma sosí Sand'a.

Irin'a o imbraçiosia.

— Veditul'ai Sando?

— Veditu! suspinã bun'a femeia.

— Spune-mi draga, . . . spune-mi . . .

— Nu merge, nu vrea se mérga!

PASTORIULU SI IUBIT'A LUI.

— Nu merge?

— Nu!

— Dõmne, Ddieulu indurareii! . . . Sando . . . Sando . . . spusu-i-ai, spusu-i-ai cum a trebuitu se-i spuni?

— Spusu-i-am cocõaa, i-am spusu mai bene decâtu cum i-ai fi spusu tu, — dar' nu vré. Mi-am luatú anim'a in diati si i-am spusu, si am mintitu, cá nici Ddieu se nu me póta iertã, i-am spusu se mérga cá nu esti démna de elu, i-am spusu cá ti-ai parasitu legea, onõrea si pe Ddieu. I-am spusu cá-ti petreci in orgii pre braçiele beifului, i-am spusu . . .

— Si ce a disu Sando?

— A zîmbitu — — Nu crede!

— Nu crede? Oh sufletu mare si nobilu! si elu trebuie se móra! . . .

Sand'a sémfí cá Irin'a slabesce — — in urma ca-diù de pe petiõre.

Sand'a o puse pe o sofa, si siediu lãnga ea.

Dupa unu tẽmpu se scolã éra.

— Sando, Blagu nu va mori. 'Lu voiu scapã séu 'lu voiu vedé mortu! — Chiamã unu eunuchu.

— Ce vrei boerésa?

— Chiamã unu eunuchu!

Dorerea si dragostea i-i încordase energi'a pana la estremitate. Erã energi'a nebunului.

Sand'a esi si aduse unu eunuchu.

— Datí-mi haine turcesci, — haine de hadina, turbanu pomposu, si margele scumpe. Vréu se me in-bracu.

— Rogu-te boerésa pe Ddieu sãntulu ce vrei?

Irin'a nu i-a respunsu nemica.

Eunuchulu se ivi cu hainele. Haine de hadina pompõse si stralucitõre.

— Voiu imbracã haine de hadina, voiu cere intrare dela beifulu si voiu vorbí cu Blagu. Voiu imbracã

FÉT'A DIN INSUL'A CORFU.

haina rosia si faciã rumena, si voiu vorbí cu elu; voiu vorbí Sando asia, cá se me crãdia, se me parasésca si se mérga, ori se-lu vedu morindu; dar' in mân'a calãiloru nu va ajunge. I-voiu ríde in faciã fora smerenia si fora de rusine. voiu sãri cocheta si inbuibata, voiu ríde de suferinti'a lui, voiu ríde de datorinti'a mea, si de onõre si de Ddieu. Voiu amentí cu placere numele beifului — — déca are in sufletu ura se me urésca — dar' se mérga. Oh! Blagu! . . . Blagu! . . . Blagu! . . .

Si intr'ast'a nefericit'a femeia cadiù josu. Trupulu i-erã mai slabu decâtu sufletulu.

Sand'a voi se-i ajute, dar' nu se potã scolã. Suferinti'a o invinsesé.

Sand'a se luptã pana o puse pe o sofa, dar' erã palida si franta, se pareã stramutata, diu omu in ân-geru, de pre pamẽntu in ceriu.

Sand'a siediũ lângã ea, dar' pre usia intrã unu eunuchu si dîse:

— Gatã-te cocõna, luntrea ascẽpta in malulu Dunãrii. Intr'o óra se fii preste Dunare. Asia a poruncitu gloriosulu beiu!

Boerés'a deschise ochii dar' nu dîse nemica.

Sand'a privi lungu la eunuchu.

— Ce s'a intemplat? — intrebã.

— Asia a poruncitu gloriosulu beiu, — dîse si esî.

(Va urmã.)

n aste locuri triste, tacute, solitare,
E monumentulu sacru alu lui Mihaiu celu mare!
Estu geniu ce-alu seu nume pe secolu 'lu-a gravatu
Cu spad'a-i fulgerãnda... totu zace incrunatatu!...

II.

E séra!... Astrulu sacru ce dà lumina, viétia,
Caldura si amoru!

Se duce se apara c'o alta deminétia
Pe-unu ceriu mai rapitoriu!...

A lunei raze pale pe turnuri se resfrãnge
Cu unu lungu si tainicu doru,
Suntu vécuri de cându nóptea, marirea loru o plãnge
Estu vecinicu caletoriu!

Tacere si órõre acum se respãndesce
In loculu pustitu...
In templu, licarire fantastica scilpesce
Pe turnuri, plãnge buh'a cu unu gemetu pro-lungitu!

NICOLAU POGANINI.

S'a nascutu la 1784 Febr. si a muritu in 1840. S'a nascutu in Genne. Primele cunoscintie musicali le-a primitu dela tatalu seu pe care inse in curundu l'a intrecutu. Violinistulu celu mai mare pre care inca nici unu artistu nu l'a potutu ajunge.

APARITIUNEA FANTASMEI LUI MIHAIU VITÈZULU LA MANASTIREA DEALULUI.

I.

De-asupr'a unui munte înaltu, prapastiosu,
Se-'naltia cu marire unu templu maestosu!
Zidire seculara cu turnuri imbetrite,
Din timpuri glorióse, maretie, fericite;
Se dîce cà-i zidita de Nègu Basarabu
Unu domnu alu terei nóstre cucernicu, mare bravu
In vale sierpuesce cu tainica mugire
A Jalomitiei apa de-o dulce amintire
Si plãnge cu dorere trecutulu gloriosu
Ce-'n negur'a uitarei se perde dorerosu!...
Mai colu-'n departare Tèrgoviştea mareatia,
Cu vechi'a ei zidire ce se prevede 'n ceatia,
Suspina dupa tempulu ce-'n urma-t a lasatu!
Ruina... desolare... unu nume adi uitatu!...

TURNULU CURBU DELA TERLAN IN TIROLU.
Ziditu in seclu XV.

Tacere!... pe o piatra antica, de granitu,
Unu omu din vecinicie... cu sufletulu sdrobotu
Apare 'nfióratu!...

Pe fruntea-i incretita de o durere-adénca
Grijì crescu, cum cresce muschiulu pe-o 'nvechita stãnca
Pe-unu mormentu uitatu!...

E mãndru... si splendõrea-i e inca in viétia!
„Marirea e eterna sub norii grei de ceátia!“
È umbr'a suferinda a unu mare-Erou,
„Mihai!... Mihai!... sioptesce alu noptii tristu echu!“

Cu-o manta de purpura, vestmèntu lungu, maestosu,
Pasiesce in sènúlu noptiei si plãnge dorerosu!

III.

„Oh! nici aici n'am pace... si chinurile sortii
„Eternu me incongiuru!“

„Ursitu suntu totu-de-a-un'a cá in poterea noptii
„Se ratacescu cu doru!...

„O! trista Românie, o! sacrulu meu pamentu!...
„Tu plângi, pe a t'a viétia se sapa unu mormentu!
„Tu gemi, accentu-ti draga amaru, inabusitu,
„In trist'a vecinicie 'lu-auđu necontenitu!

„Ce?... in sfêrsitu peirea e scrisa pentru tine
„Iubitulu meu pamentu!
„Trecu vécuri peste vécuri eu totu in suspine
„Te vediu din estu mormentu!

„O! fii conrupti, de crime, de prada, de rapire
„Cá vermii din morméntu!
„Pieriti!... e lunga vremea de cându catra peire
„Impingeti astu pamentu!

„Ah! daca-aceste plângeri... aceste triste siópte
„Ce fara precurmare resunu cu unu lungu doru!
„Voru fi pentru vecie... O! dorerósa nópte
„Me ia cu tine'n sboru!

„O! tempu, o! fericire, o! 'nalta vecinicie,
„Eu nu ceru daruri 'nalte pentru alu meu pamentu,
„Ceru viétia, libertate, strabun'a vitegie,
„Si-atunci dormi-voiu pacinicu in tristulu meu mormentu!“

IV.

Asiá vorbi eroulu, ér' vócea lui slabita
Tacú pe-acestu pamentu!...
Venise ceasulu tainicu cându umbr'a ratacita
„Si cata-alu seu mormentu!

De-atunci in mediu de nópte... aci mereu apare
Fantasm'a-i, cá unu visu!...
Dar' ea nu mai suspina... si repede dispare
In veciniculu abisu!...

Têrgoviste. — Martie, 1881.

CARMEN SYLVA.

Prelegere publica

*ținuta in salele gimnasiunii din Fiume in 8/XII 1884
in limb'a magiara si in 15/II a. c. in l. italiana.*

II.

Resiedinti'a contiloru de Wied a fostu la inceputu castelulu Oberaltwied, la care mai târđu au adausu acel'a de Unteraltwied. Cându (in secul. XVIII) au fundatu cetatea Neuwied cu castelulu de acel'a-si nume, famili'a si-a transpusu si resiedinti'a acolo. Acestu castelu jace pre tiermulu dreptu alu Renului, catra nordu si nu departe de cetatea Coblentia, acolo unde riulu Wied (dela care predicatulu dinastiei) se vérsa in Renu, după ce cu undele sale reci si limpedi uda campurile din giuru-i. Salónele castelului suntu mobilate in stilulu lui Ludovicu XV., bogate de picturi facute mare parte de insisi locuitorii castelului.

La acel'a ce privesce din ferestrele cele inalte i-se presentéza unu prospectu incantatoriu: blondulu Renu, plinu de corabii, ce trecu in susu si in josu, se vede pâna unde-ti ajunge ochiulu, ca o fasia lata se intinde cu lungi incorvaturi printre splendidele campji din drépt'a si din steng'a lui. Cetatile si satele risipite in o pictorésca varietate pre siesurile verdi ofera pae-

sagiului unu farmecu nespusu. Valea Renului e terminata de dóue catene de munti, care petrecu pre betrâ-nulu fluviu cá doi amici fideli si precum se estindu in form'a unui arcu in giurulu siesului, devinu totu mai mici pâna disparu. Natur'a e farmecatóre; de o deosebita frumsetia este apusulu sórelui. Langa castelu se afla parculu, ce se estinde cam $\frac{1}{4}$ óra in lungulu Renului pâna la gur'a riuletiului Wied.

Aci nascú C. S. acumu-su 41 de ani, in siuulu acelui castelu, despre care cânta poetulu Arndt:

Von hohen Bergen fließet
Das Flüsschen Wied zum Rhein,
An dessen Ufern spriesset
Ein Fürstenhaus so fein.
Aus altem Heldenstamme,
Mit schlechtem nie im Kauf,
D'rum schlägt auch edle Flamme
Aus Stamm und Wurzeln auf.

$\frac{1}{2}$ óra de carutia dela castelulu Neuwied, pe o inaltime a Westerwaldului se redica maestosu castelulu de venatóre alu familiei principesci Monrepos, in midiloculu acelu silve seculari, cari fiindu atâtu de iubite principesei Elisabet'a i-au sioptitu pseudonimulu de Sylva.

III.

Famili'a de Wied petreceá iérn'a la Neuwied si vér'a la Monrepos; si in aceste dóue locuri avú Elisabet'a prim'a educatiune, in familia sub prudent'a si amorós'a directiune a mamei s'ale. Inca de copila erá de unu caracteru de totu particulariu: de o parte impetuósa cam incapatinata, tacuta; de alt'a misericordiós'a, sincera si fórté indipendentă in cugetarile sale. Inse ace'a, ce mai pre susu de tóte o caracterisá, erá vioiciunea si vesel'ia s'a extraordinara, ce i-o insulfá verdeti'a campuriloru si a paduriloru, unde se jocá.

In vârsta de 4 ani a capetatu o guvernanta, care i dá o instructiune sistematica. Orele libere inse le petreceá in societatea domniórei Lavater, o stranepóta a renumitului fisiognomistu, care cá amica de familia o luá si o purtá cu sine pre campuri si prin paduri si cu abilitatea unei perfecte institutóre i-aretá si-i descrie infinitele frumsetie ale naturei Regin'a i-a conservatu memori'a totu-de-a-un'a cu recunoscintia, pentru-cá (cum díce insa-si) „Fräulein Lavater war eine Dame von ausserordentlich unabhängigem Geiste, von grosser Klarheit und Geduld.“

Cându erá de 5 ani parintii au condusu-o la professorulu Sohn, cá se-i faca portretulu inse tóte ratiunile loru n'au fostu in stare se-o faca se siédia liniscita inaintea pictorului; au trebuitu se ascepe decisiunea ei si cându s'a decisu, atât'a a luptatu cu sine insasi de a caduutu lesinata.

Dsiór'a Lavater cu posateti'a ei a contribuitu multu spre calmarea vivacitatiei impetuóse si de multe

ori rumróse micei principese. Inse ace'a ce i-au stinsu si surisulu de pre budie si o au facutu atátu de seriósá de a apareá mai totu-de-a-un'a intristata, au fostu dorerile, ce a avutu de a suferi in familia.

Erá de 7 ani, cându s'a nascutu alu doilea frate alu ei, principele Otto. Multe septemani n'a potutu vedé pre iubit'a s'a mama, ce luptá cu mórtea, si dupa acelu intervalu de trista melancolia, si bucuri'a pentru fericit'a nascere a fratiorului a trebuitu se se schimbe in o profunda dorere; pentru-cá acest'a erá nascutu cu unu defectu organicu incurabilu si mama-s'a a fostu devenitu infirma. Famili'a, pentru a poté incredintiá pe cei doi bolnavi mediciloru renumiti, s'a transferitu de-ântáiu la Bonn, apoi la Paris si abia dupa patru ani de suferintiá s'a potutu întórce la Monrepos, cându principés'a muma erá vindecata.

Inse pentru principés'a Elisabet'a inca nu s'au fostu finitu dorerile. Fratiurulu ei, care puneá cu talentulu seu in uimire pre toti cáti 'lu vedeáu si-lu audiáu, erá incurabilu. Mam'a principésa cladise o vila unde planui de a asiediá copilulu bolnavu sperand ca acolo dór' se va insanetosiá si se va desvoltá frumosu.

Elisabet'a erá de 11 ani. Ea nu se departá de locu de fratele seu Otto. Cei doi principi sanetosi 'si petreceáu tempulu alternandu grigiele loru intre fratiurulu bolnavu, si pamentulu, ce cultiváu cu predilectiune. Si frumós'a regina a carei fotografia se vede pretutindení in Romani'a in costumulu de sateana romana tienendu in mâna o furca si torcându, ar' fi potutu fi reprezentata cá grigitóre de bolnavi si culegându cartofi, porumbu seu mulgându vacile.

In alu 5-lea anu de suferintiá Otto muri in braçiele ei; ea nu aflá mangaiere. Acum nu mai avea catra cine se-si manifesteze blândulu sêmtiementu de iubire si compasiune decâtu catra miserii, ce alergáu la palatu spre a implorá ajutoriu si mangaiere. De atunci iubirea si compasiunea ce avea pentru fratele seu — i s'au schimbatu in misericordia si caritate pentru seraci si bolnavi.

Mai târdíu, cându departata de familia perduse si pre tatalu seu, dorerea-i ajunse la culme si o invetiá cum se-si asiste pre cei bolnavi — unu lineamentu alu caracterului ei, care si astadi preponderéza spre a-i determiná actiunile.

Cu aceste sentiemiunte umanitarie, cari s'au desvoltatu in anim'a junei principésa in urm'a multeloru suferintié, pare cá stá in strinsa conasitate si acelu viu presentimentu alu ei, ce aveá dejá de tinera, va se dica, de a deveni iustitutóre: si in adeveru ca invetiá si de pre tronu prin esemplele s'ale.

Intr'o dí, erá de 11 ani, se desceptá cu o dorintiá irresistibila de a inlocui preâmbilarea de deminét'iá prin visit'a scólei vecine dela Rodenbach. Se duse iute la mama-s'a a-i cere voi'a de a se duce la numit'a scóla.

Principés'a nu-i audise cererea si tacú, dar' fic'a s'a luá tacerea mamei s'ale dreptu permisiune^{si} se duse. Invetiurulu se sêmtí fórte magulitu, inse de locu surprinsu, de óre-ce audise elu si de alte fapte ale micei principese, ce puneáu lumea in mirare; admise pre nóu'a scolaritiá la onorurile lectiunei. Erá o lectiune de cântu. Mic'a principésa, care nu cutezá se cânte pré tare in midiloculu familiei s'ale bolnave, — 'si largi plumanii in scóla si-si dede tóta vócea ast'feliu incátu un'a din vecinele s'ale ne mai potendu suferi acelu cântu atátu de puternicu si póte si gielósa, — i puse mân'a pe gura, scandalisandu ast'feliu tóta clas'a. Intr'aceea la palatu a observatu, cá Elisabet'a nu-i nicairea, s'a departatu fâra de permisiunea indatinata. O cautara in tóte partile. Unu venatoriu alu curtii aflandu-o, o-a arestatu cá fugita si o-a condusu la palatu: pentru abususulu, ce a facutu de libertatea ei, a trebuitu se stee tóta diu'a inchisa in odai'a s'a. Regin'a — 'si aduce bine aminte de acestu casu. „Es war leider,“ díce ius'a-si, „der einzige gentale Streich meines Kinderlebens, ich schämte mich furchtbar und wagte nie davon zu sprechen.“

Astadi regin'a nu mai 'cânta; o mâna nevediuta se pune uneori pe gur'a ei spre a-o oprí, cându e gat'a se proclame adeverulu. Atunci ea alérge la albumulu seu si ascunde acolo ceea-ce nu póte spune tare.

In educatiunea ei e de mare interesu circumstantia, cá invetiá limbile clasice inainte de cea francesa. De altcumu acést'a si o-a insusitu 'la Paris' in colegiulu abatelui Gautier precându tóta famili'a se aflá acolo din caus'a morbului mamei principese. Mai târdíu invetiá cu perfectiune cea anglesa si svedesa, si dupace a devenitu logodnic'a principelul Carolu I., acumu rege alu României, si cea româna.

Dela alu 15. pana la alu 18. anu au fostu instruita in studiile acadalice de profesori renumiti.

In fine spre a cunósce ómenii si lumea asiá precumu o recere astadi vocatiunea ei de regina si de poeta, i-au oferitu cea mai ampla ocaziune calatoriile, ce a facutu in Angli'a, Svedi'a, Itali'a si Rusi'a, in societatea matusiei s'ale Elen'a mare ducésa de Rusi'a; apoi in salónele nasiei s'ale Elisabet'a, imperatésa a Germaniei, si cu deosebire in acelea ale marei ducese Elen'a, la care a petrecutu mai multu tempu la Ouchy in Svitier'a.

In caletoriile s'ale portá unu interesu specialu pentru deosebitele regiuni si popóra, musee si biblioteci; studiá istori'a culturala si traditiunile dinastiiloru dominítóre, ale tieriloru si ale natiuniloru; conversá dilnicu mai multe óre cu profesori eruditi si cu cei mai renumiti artisti, pre cari ins'a-si o-i visitá o-i invitá. In salónele matusiei s'ale apoi se ocupá cu raru zelu si constantia cu lectur'a de cãrti scientifice.

In etate de 28 de ani multi principi au trebuitu se-i fi cerutu mân'a càci diu acelu anu se potu cetti in

IN FUNDULU MAREI.

albumulu seu acele memorabile cuvinte, de cari tare se falesce mic'a Romania: „Uniculu tronu, ce m'ar' atrage, ar' fi alu Romaniei. căci acolo ar' mai fi pentru mine cev'a de a face.“ Si in lun'a lui Octobre din acel'a-si anu insemnă: „Ich bin verlobt und eine glückliche Braut,“ si dupa câteva'a dile: „Das Loos ist mir gefallen auf's Lieblichste, mir ist ein schön Ertheil geworden.“

Si intr'adeveru a fostu devenitu logodnic'a principelui Carolu I. alu Romaniei. Cea dintăiu intalnire a loru a fostu aventurōsa; s'a intemplatu la Berlinu in palatulu unei sorori a lui Carolu, la care Elisabet'a petreceă odata mai multe luni. Se enarēza precumu urmēdia: Intr'o dī principēs'a Elisabet'a coborā scalat'a castelului cu vivacitatea-i indatinata; sēntiā pōte, că ér' i-au crescutu aripile libertatii de cāndu cu captivitatea din Neuwied: fugiā, sburā; la midiloculu scalatei alunecā si ar' fi cadiutu de-a-si perde viētī'a sēu de a remāné greu ranita, dēca junelō principe Carolu, ce suiā scalele nu o ar' fi primitu in braēiele s'ale.

In 1869 trebuīā se-i mai cadia odata in braēie si pentru totu-de-a-un'a. Dupa aventurōs'a intālnire principele nu poteā uitā pre frumōs'a salvata de elu si cunoscāndu-i vīrtutile prin epistolele surorii sale, o cerū in casatorie.

Principēs'a Elisabeta, care pana atunci la ori si ce ocaziune cāndu i-se vorbiā de maritisiu arata o inclinatiune, desī cām esagerata, de a remāné nubila, că de minune schimbandu-si parerea consēntī si se maritā. Se pōte, că a facutu-o din gratitudine cu care se credeā datōre salvatoriului ei; dēr' spre a-o determinā 'si avū partea s'a de siguru si ambitiunea, care a avutu satisfactī'a s'a, cāndu i-au pusu pe capu corōn'a regala.

Inca in acel'a-si anu parasi loculu nativu si se mutā la soēulu seu in patri'a cea nōua. Acest'a a fostu unu momentu de mare insemnatate in viētī'a ei, căci o facuse conscia de sēntimentulu celui mai ardiatoriu amoru pentru ceriulu si solulu nativu. Ea de patria unde s'a nascutu, nici in somnu nu-si potē uitā; acēst'a e unulu din principatele obiecte ale poesiei s'ale. Éca cum se esprima in:

Wiedmung.

An meine Heimath.

Du Rebenland, du grüner Wald,
Du Rhein mit deinem Schimmer,
Dein Glanz ist fern dein Sang verhallt,
Ich bin entflo'n für immer!

Oft, oft schliess' ich die Augen zu,
Dann hör ich's singen, rauschen,
Seh' Schiffe zieh'n in sonn'ger Ruh',
Den Wind die Segel bauschen.

Dass ich die schönste Heimath hab'
In deutschen Gau'n besessen,
Das macht, dass ich si bis zum Grab
Nun nimmer kann vergessen.

In patri'a cea nōua, cătu a pusu petiorulu pe solulu Romānu la Turnulu Severinului, a fostu intempiata cu festivitati extraordinarie. Dela confinii tierei pana la palatulu regalu din Bucuresci a fostu condusa in unu adeveratu triumfu. Amu deveni pré lungi, dēca amu vrē se facemu si cea mai scurta descriere a acestei primiri plina de adeverata afectiune din partea Romaniei.

Mari'a S'a Dōmn'a Elisabet'a, 'precumu o chiamau romānii si-a fostu cascigatu dejā atunci iubirea deplina a acelui poporu intregu, pentru a carui bine stare a avutu atāt'a ardōre de a face ori ce sacrificiū inca inainte de a deveni Dōmn'a lui, si pre care cá regina l'a condusu la o adeverata fericire.

In anulu urmatoriu (1870) a devenitu mama a unei frumōse principese. Fiintia mai fericita decātu ea nu erā atunci pre lumea acēst'a. Pamentulu i erā unu paradisu. Veseli'a divina se reflecta de pe tōte lucrurile din giurulu seu. Din epistolele, pre cari le scrisese Maiestatea S'a in acele momente de fericire mamei s'ale, transpira perfect'a indestulire cu o atare vivacitate incātu indata se insinua in anim'a celui ce le cetesce si-lu invita se iubileze impreuna cu ea.

Avenimentulu felice a avutu o tripla importantia: a strinsu legaturile de aderintia intre dinastia si natiunea romāna, pentrucā mic'a princesa erā nascuta romāna, erā primogenit'a natiunei; a fostu unu isvoru nascutu de fericire pentru familia si pentru Elisabet'a in specialu o inesaurebila fontāna de poesie. Si intr'adeveru fōrte multe suntu poesiele, cu cari s'a imbogățitu albumulu augustei poete in tempulu acel'a.

Io voiu ceti numai dōue dintre cele mai dragostōse si insufletitōre:

Mutter.

Der schönste Nam' im Erdenrund,
Das schönste wort in Menschenmund
Ist Mutter!

Ja keines ist so tief und weich,
So ungelehrt, gedankenreich
Als: Mutter!

Und hat es wohl so grosse Wlacht,
Weil es von Kinderlippen lacht:
O Mutter!

Weil es aus Kinderangen winkt,
Weil es in Kinderherzen singt:
Du Mutter!

Ja, wem auch dieses Wort erklang,
Hat hohe Würde lebenslang,
Als Mutter!

Und die's besessen und entbehrt,
Der ist das Erdenglück verwehrt,
Der Mutter!

Ein wort.

Ihr Menschen! ich bin Mutter!
Ihr Lüfte, weht's hinaus!
Mein Kindchen sagte: „Mutter!“
Ihr Vögel plaudert's aus!

Ich bin ganz voll und thöricht
Heit' vor Glückseligkeit,
Das Herz hüpf't in den Mund mir
Und lacht die ganze Zeit!

Du liebe deutsche Sprache
Hast solch ein schönes Wort,
Und alle Tage kann ich
Es kören immerfort!

In etate de 4 ani muri mic'a princésa de distirite si Elisabetei i-a fostu rapita cea mai mare fericire. Anim'a s'a infranta 'si aflá consolatiunea in lira. Cându fú ziditu castelulu Pelesului la Sinai'a, insemná in se-cretu regin'a in albumulu seu: „Ce ne folosesce caste-lulu, de suntemu numai doi!“ Iubitórea mama nu póte uitá nici odata pe dragalasi'a copila. Si omulu ar' crede cá acésta nenorocire ar' fi facutu pe regin'a se despe-reze si se se retraga in fundulu locasiuriloru s'ale spre a petrece viéti'a in contemplatiuni asupr'a schimbarei lucruriloru din lumea acést'a; inse mórtea ficei sale i-a aumentatu si mai multu indurarea catra cei ce su-feru, o-a i. vetiatu, cumu dice ins'a-si, „a-i iubi pre toti si fora simpatia“, si i-a inmultitu poterile la lucru ast'feliu, încátu e retienuta de femee providentiala.

(Va urmá.)

PENTRU SERACI.

(Scen'a representa unu salonu la dómna Georgescu.)

Persónele:

Domnulu si Dómna Georgescu si Domnulu Aramescu.

Dómna Georgescu. Se incepemu repetitiu-nea, cá-ci este târdiu! Domnule Aramescu î-ti scfi ro-lulu acum?

Domnulu Aramescu. — Fâra cea mai mica gresiéla!

Dn'a Georgescu. — Totu ast'feliu diceái si Mer-curi. — Scfi ca numai avemu de cátu trei díle pâna la representatiunea pentru seraci?

Dlu Aramescu. — Se incepemu cu scen'a IV. „Comitele cade la genunchiale principesei, î-i iá mân'a cu repeditiune si-o saruta mai de multe ori.“

Dn'a Georgescu. — De diece díle numai scen'a acést'a o invetiamu.

Dlu Aramescu. — Cá se-o sciu bine.

Dn'a Georgescu. — Prea bine o scfi. Ajunge.

Dlu Aramescu. — Atunci numai jocu! Domnule Georgescu! Domnule Georgescu!

Dlu Georgescu (desceptându-se). — Ah, par-donu! M'a apucatu unu feliu de pirotéla! Ce poftesci?

Dlu Aramescu. — Dómna nu voiesce se ne in-vetiamu rolurile.

Dlu Georgescu. Cum se póte! Vrei se me faci de rusine draga! Gândesce-te cá joci pentru seraci!

Dn'a Georgescu (intindiendu mân'a) — Suntu gat'a!

Dlu Aramescu (recitându). — Dá, Dómna te iu-bescu; dá, suntu dispusu a fugi in lume cu d.-t'a... — (mai incetu.) Vii Sâmbata la balu mascatu?

Dn'a Georgescu. — Mai incetu cá te-aude.
Dlu Aramescu. — Asiá! N'ai auditu cá are pi-rotéla?

Dn'a Georgescu (recitându). — Voiu merge, dá, voiu merge!

Dlu Georgescu (desceptându-se). — Unde?

Dlu Aramescu si dn'a Georgescu (impreuna).

— La unu balu pentru seraci.

Dlu Georgescu. — Pentru seraci! Dá, dá! Tre-bue se le facemu tóte pentru acesti nenorociti! (adórme.)

Dlu Aramescu. — Incemu scen'a a VI. Comitele iá pe principés'a in braçie si o stringe la sínulu seu.

Dn'a Georgescu. — Se trecemu peste scen'a a VI. pâna la representatiune.

Dlu Aramescu. — Se trecemu preste scen'a a VI-a!? Bine, ce? Vrei se me facu de rusine tocmai in diu'a de representatiune? Eu nu suntu in stare 'se jocu daca nu facu repetitiuni cum se cade. — Domnule Ge-orgescu! Domnule Georgescu!

Dlu Georgescu (desceptându-se). — Ah! par-donu. M'a apucatu ér' pirotéla. Ce este?

Dlu Aramescu. — Dómna nu voiesce se repe-tamu scen'a a VI.

Dn'a Georgescu. — Ce prostie! Pentru ce? Pentru ca te iá in braçie? Nu poti se faci atât'a pentru seraci?

Dn'a Georgescu. — Suntu gat'a.

Dlu Aramescu (dupa ce a executatu scen'a a VI.)

— Acum vine, scen'a a VII.

Îti redicu batist'a; d-t'a te apleci si eu te sarutu pe frunte.

Dn'a Georgescu. — Ba se me ierti! Ne-amu intielesu ca scen'a a VII. se suprima.

Dlu Aramescu. — Nu intielegi ca se strica tóta pies'a, déca suprimamu unu singuru jocu de scena? Atunci mai bine me lipsescu de rolulu meu si numai jocu. D.-le Georgescu!...

Dlu Georgescu. — Ce s'a mai întemplat?

Dlu Aramescu. — 'Mi dau dimissiunea. Eu nu-mai jocu. — Dómna voiesce se suprima scen'a a VII.

Dlu Georgescu. — Ce copilarie! Pentru ce? — Pentruca te saruta pe frunte? — — Ei, si? Fleacuri! Atât'a sacrificiu poti face si tu pentru seraci!

Dn'a Georgescu. — Suntu gat'a!

Dlu Aramescu (dupa ce-a executatu scen'a a VII.) — Acum s'a sfêrsitu repetitiunea. La revedere mâne. Suntu de parere cá la anulu se alegemu o comedie din repertoriulu lui Zol'a!

Dn'a Georgescu. — Ai de gându se mai con-sulti si atunci pe barbatulu meu in dílele de repetitiune?

Dlu Aramescu. — Pentru ce nu? Te va lasá se faci ori ce sacrificii... pentru seraci!

D. Romanulu.

Fundatiunea episcopului Pavelu. Generosulu episcopu alu diecesei gr.-cat. de Oradea-mare Ilustritatea S'a d.-lu episcopu Michailu Pavelu a adausu la sirulu fapteloru s'ale frumóse o nóua fapta marinimósa, prin facerea unei fundatiuni de 30,000 fl. Acésta fundatiune, asemenea celei'a de 50,000 fl. facuta in anulu trecutulu are de

scopu a întregi eventualele lipse ale celor'alalte fundatiuni diecesane. Acestu faptu maretiu alu Preasfintiei S'ale se lauda prin sine si va asigurá nesmintitu Archie-reului recunoscinti'a posteritatii. In unu timpu scurtu Ilustritatea Sa episcopulu Michailu Pavelu a de-puratu marile datorii remase de antecesorulu seu, a asiguratu cu inima romanésca prin fundatiuni esistenti'a gimnasiului romanu din Beiusiu si continua a fi vred-nicu urmasiu alu fericitului episcopu Vulcanu.

† **Farintele M. S. Regelui Romaniei**, A. S. R. prin-cipele Antonu de Hohenzollern Sigmaringen, a încetatu din viétia la 21 Maiu curentu. — Anton-Carol-Ioachim-Zephirin-Frideric Mainrad principe de Hohenzollern, bur-gravu de Nüremberg, conte de Sigmaringen si Veringen, s'a nascutu la 7 Septembrie 1811. — La sosirea acestei triste sciri, mai multe telegrame de condoliinta, au fostu adresate Regelui si Reginei nóstre la Sigmaringen. — M. S. a respunsu la aceste condoliintie cu o deosebita duiosfe.

† **Visarionu Romanu** nu mai este. In 10 Maiu n. dupa amédi, dupa ce venise din preâmbulare intorcându-se acasa in sinulu familiei s'ale, voindu se citésca, dupa ce se asediase pe canapea fù lovit de a p o p l e x i a (gutta) cerebrala atátu de cumplita, in câtu din acelu mo-mentu i se si opri graiulu si o parte a corpului remasa intiepenita. Medicii chemati indata au cercatu totu ce-i invetiá sciinti'a si art'a loru pentru casuri atátu de grave si tragice, inse dupa o agonia de 12 ore Luni in 11 Maiu demanétia firulu vietiei s'ale pamentesci se curmá, cáci ângerulu mortii nu scie nici de mila câtra familii nume-róse, nici de daunele ce se facu binelui publicu prin rapirea din viétia a celoru mai devotati individi. — Visarionu Romanu a cadiautu victima activitatiei s'ale extraordinarie, care nu voiá se scie de repausu si de distractiunea spiritului. Inmultirea extraordinara a to-turoru afaceriloru Albinei in anii din urma, zelulu seu incordatu de a supraveghiá si conduce dí de dí tóte lucrarile prin birouri, de-a si lucrá singuru câte optu si díce ore, priu urmare de a siedé fórté multu la scrisu, a trebuitu se se exercite influenti'a funesta asupr'a organis-mului seu. Romanu iuse aveá cea mai deplina consciintia a vocatiunei s'ale inpreunate cu cea mai grea raspundere, nu numai cá directoru, ci totu-odata cá si unulu dintre fundatori principalii ai Albinei si cá organisatoriulu si amplificatoriulu ramuriloru ei de activitate. De aici in-cordarea excesiva a poteriloru s'ale sufletesci, care apoi influentiédia la ori-ce omu sémntoriu si partea s'a fisica. Adaugemu la acést'a grigile apasatóre de parinte alu unei familii numeróse, precumu si exageratele preten-siuni pe care scie se le facu societatea moderna fórté egoistica, la poterile ómeniloru talentati. Romanu mai aveá, cá si alti câti-v'a, pe lângá oficiulu seu principale, inca si alte sarcine de portatu, pe care in acestea dile de doliu nici nu ne aflamu in stáre de ale însirá pe tóte. Membru alu comitetului asociatiunei transilvane, alu comitetului electorale, alu celui permanentu in co-mitatu, alu reprezentatiunei comunale, alu celei paro-chiale basericesci, alu sinodului, in fine mai de curêndu si alu consistoriului archidiecesanu, pentru atátea vo-catiuni „de onóre“, de unde se iá cinev'a dilele si órele fára ruinarea sanatatiei? — Visarionu Romanu inse a desvoltatu in cursulu vietiei s'ale inca si o activitate

considerabila pe câmpulu literaturii nóstre nationale Nascutu in an. 1833 din parinti besericani in comun'a Seuca (Szökefalva) comitatulu Cetatiei de Balta, éra dupa mutarea parintiloru de acolo crescutu in comun'a Smigu, datu la scóla romanésca in Mediasiu, de aci la scóle normali si latinesci in Elisabetopole si M.-Osior-heiu, precându éra elu de 15 ani ajunse si pe parintii sei calamitatea resboiului civile, dupa a carui terminare tinerulu Visarionu isi continuá studiile in gimnasiulu din Sibiiu, éra de aci in institutululu pedagogicu si teo-logicu apoi fù aplicatu la comptabilitatea tipografiei archidiecesane, éra dupa schimbarea primiloru redactori fù denumitu in Dec. 1857 redactoru alu „Telegrafului romanu“ infiintiatu la 1853. — Dara unu spiritu cá alu lui Romanu cum éra se suferé atátea mesuri absolutis-tice si exceptionali din ace'a época bogata de prefaceri radicali? Elu s'a retrasu dela redactiune, n'a încetatu inse a se perfectoná totu-de-a-una priu lectura se-riósa atátu cá docente si notariu in cursu de câti-va ani in Resínariu, câtu si mai târdiu in Sibiiu, unde isi câscigase si cunoscintie intinse de contabilitate superióra, pe care mai târdiu le continuá la Vien'a. In aceleasi timpuri Vis. Romanu a elaboratu o carte de lectura din cele mai bune, a publicatu câtiva ani o fóia pedagogica, Amiculu scólei éra calindariulu Ami-culu poporului romanu la redactatu in 23 de ani, pana cându coplesitu de alte ocupatiuni la lasatu posesiunea lui W. Krafft.

Inmormentarea remasitielor lui pamentesci in-templata in 13 Maiu a fostu un'a din cele mai solemne din câte s'au vediutu in Sibiiu. Ceremonia religiósa a fostu indeplinita de catra escelenti'a s'a domnulu archi-episcopu si mitropolitu Mironu Romanulu cu asis-tinti'a preacuviosiei s'ale domnului vicariu alu archidie-cesei Nicolae Popea, a protopopiloru si a membriloru consistoriului basericescu, cum si a parochiului basericeii din suburbea Maieri si unu diaconu. De si diu'a trista a fostu ploiósa, multítea mare de poporu adunatu impluse nu numai baseric'a si curtea ei, ci si strad'a in lungulu ei. Persóne in mare numeru din societatea superióra a Sibiiului, din statulu civile si militariu de diverse na-tionalitati si confesiuni au petrecutu pe acelu amicu alu omenimei la repausulu eternu. Din comuarele vecine Resínari, Selisce s. a. se vedeáu mai multe familii venite la acea ingropatiune — Patrusprediece cununi unele mai frumóse decât altele, provédiute cu inscriptiuni, trimise dela diverse corporatiuni si persóne private, co-periá sicriiulu lui Vis. Romanu si anume dela banc'a Albin'a, alt'a dela membrii directiunei s'ale, cum si un'a dela oficiali, alaturea dela ven. consistoriu, asociatiunea transilvana, in care fusese membru pe viétia si in co-mitetu, casin'a romana. Reuniunea femeiloru române din Sibiiu, un'a dela filial'a din Brasiovu, celelalte dela fam-iliu amice, cum colonelu Kreibig, Parteniu Cosma, Ioanu Popa, dr. med. Ioanu Moga si altele, pareni-se dela con-sanguenii din Resínari. Unulu din membrii cei mai be-trâni din directiunea Albinei (Georgiu Baritiu) tñnú unu discursu panegiricu in curtea besericeii, precurmatu inse prin plóia care incepuse din nou.

Dormi in pace barbatu laboriosu, care ai cadiautu victima zelului teu pentru emanciparea spirituala si ma-teriala a poporului romanescu!

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculae Fekete Negrutiu.**

Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu in Gherla.